

Styrdokument LEH

2021-2022

Höors kommuns arbete med krisberedskap 2021-2022

Mitt i Skåne

Innehållsförteckning

Beskrivning av styrdokumentets funktion.....	3
Övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden.....	5
Styrning av arbetet med krisberedskap	6
Kommunens krisledningsorganisation och ansvar för krisberedskap.....	6
Psykosocialt omhändertagande (krisstöd, tidigare kallat POSOM).....	8
Geografiskt områdesansvar.....	8
Mål för styrning av arbetet med krisberedskap.....	8
Övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.....	10
Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys.....	10
Utvärdering av inträffad händelse	11
Mål för kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys	11
Arbetet med kommunens geografiska områdesansvar	12
Mål för kommunens arbete med det geografiska områdesansvaret	12
Planering avseende krisberedskap.....	14
Mål för kommunens planering avseende krisberedskap.....	14
Kontinuitetsplanering.....	14
Planering för personella och materiella resurser.....	15
Planering för specifika händelser	15
Utbildning och övning	17
Mål för kommunens utbildnings- och övningsverksamhet avseende krisberedskap.....	17
Rapportering.....	18
Mål för kommunens arbete med rapportering.....	18
Ekonomi.....	19

Beskrivning av styrdokumentets funktion

Detta dokument beskriver Höors kommuns övergripande inriktning och prioriteringar för kommunens arbete inom krisberedskap för perioden 2021–2022. Innehållet syftar även till att uppfylla krav enligt *Lag (2006:554) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* (LEH).

Syftet är vidare att beskriva hur kommunen avser att fullfölja de åtaganden som beskrivs i *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap* (SKL 18/03101 MSB 2018–09779).

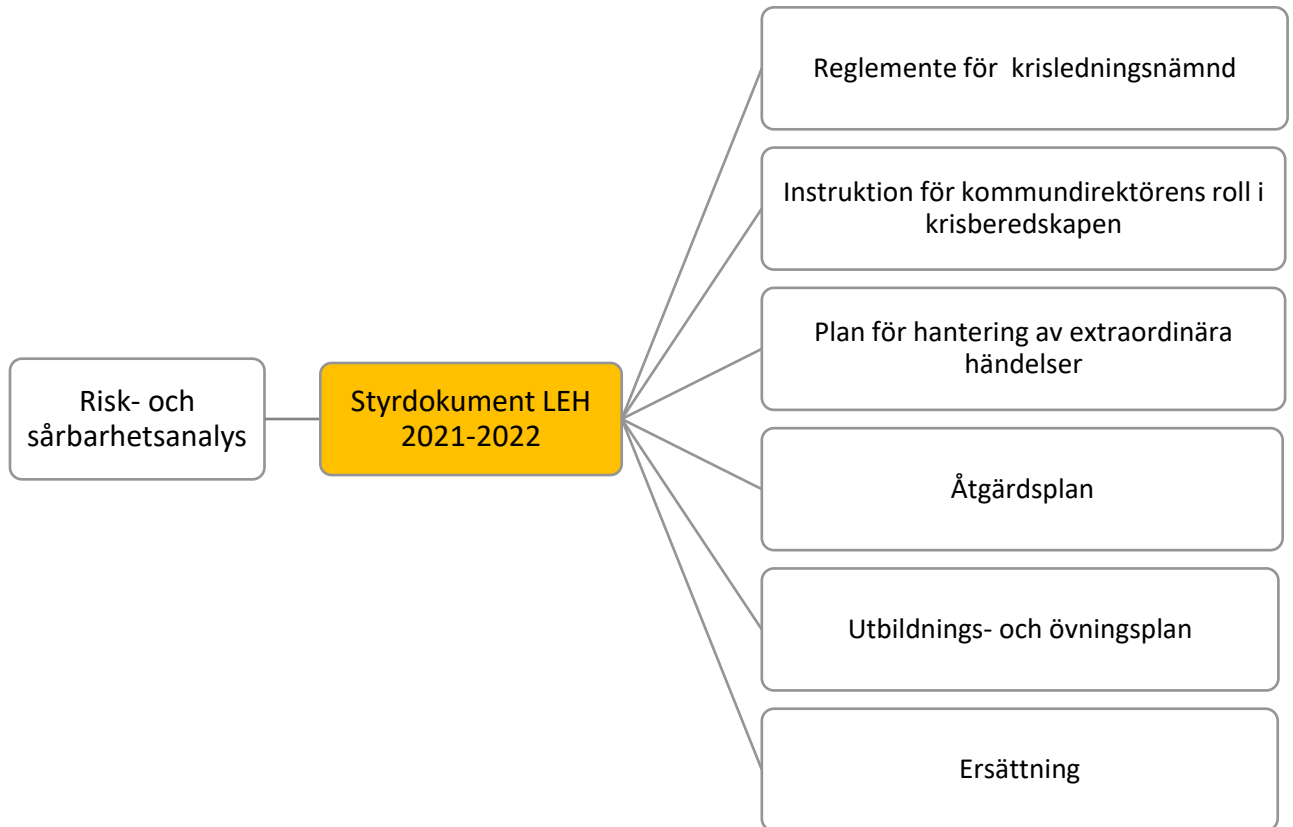
Styrdokumentet syftar till att omhänderta de åtgärdsbehov som framkommer genom arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen och översätta dessa till de åtgärder som ska genomföras under mandatperioden (se figur 1).

Enligt överenskommelsen mellan SKL och MSB (SKL 18/03101 MSB 2018–09779) ska ett styrdokument innehålla följande:

- Övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden,
- Övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund,
- Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys,
- Kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar,
- Vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

Styrdokumentet ska beslutas av kommunfullmäktige och får en paraplyfunktion för de dokument som beskriver krisberedskapsarbetet i kommunen, se figur 1:

- Ett reglemente för krisledningsnämnden (beslutas av kommunfullmäktige),
- En instruktion för kommundirektören som ska ange vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap (beslutas av kommunstyrelsen),
- En övnings- och utbildningsplan för mandatperioden (beslutas av kommundirektören),
- En plan för hur kommunen ska hantera extraordinära händelser (beslutas av kommundirektören),
- En åtgärdsplan för mandatperioden (beslutas av kommundirektören)

Figur 1 - Kopplingen mellan RSA och Styrdokument med innehåll. Risk- och sårbarhetsanalysen påvisar de åtgärdsbehov som framkommit under analysarbetet och översätts till åtgärder som ska genomföras under mandatperioden. Styrdokumentet sammanfattar planerade åtgärder.

Styrdokumentet reglerar krisberedskapsarbetet i samtliga verksamheter i organisationen.

Beredskapsfunktionen ansvarar för framtagande, utvärdering och revidering av styrdokumentet. Revidering sker vart fjärde år, eller på förekommen anledning, och antas av kommunfullmäktige.

Beredskapsfunktionen leder och samordnar arbetet med implementering av styrdokumentet. Respektive sektor och kommunalt bolag ansvarar för att följa styrdokumentet.

Kommunens krisberedskap följs upp och rapporteras årligen till Länsstyrelsen Skåne senast 15 februari året efter uppföljningsåret. Uppföljning görs utifrån indikatorer för uppfyllelse av de preciserade målen i *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap*.

Varje kapitel i styrdokumentet inleds, där det är tillämpligt, med det som anges som kommunens uppdrag i LEH, FEH eller *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap*. Till detta beskrivs kommunens mål och aktiviteter för att leva upp till de ställda kraven.

Övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden

Samhällsviktiga verksamheter inom kommunen måste kunna upprätthållas även under svåra påfrestningar. För detta krävs kännedom om risker samt god krisberedskap och ett förebyggande arbete i form av kontinuitetsplanering.

Höörskommun ska under mandatperioden:

- **Minska risken för och konsekvenserna av oönskade händelser som kan leda till en samhällsstörning eller kris.** Detta görs genom att uppdatera och arbeta med sektorvisa och bolagsvisa risk- och sårbarhetsanalyser för att identifiera och öka kunskapen om risker, sårbarheter och behov. Analysernas resultat ska utgöra underlag för beslutsfattare samt ligga till grund för planering, prioritering och beslut om åtgärder.
- **Öka kunskapen om risker och sårbarheter samt krishantering.** Detta görs genom utbildnings- och övningsinsatser för berörda verksamheter, funktioner och befattningar. Kommunen ska ha en kompetent krishanteringsorganisation som är utbildad och övad i sin funktion.
- **Öka hanteringsförmågan vid en samhällsstörning eller kris.** Varje verksamhet har planering för hantering av allvarliga störningar och kriser som kan drabba den egna verksamheten. Detta görs genom att arbeta med kontinuitetsplanering för kommunens samhällsviktiga verksamhet. Resultatet av kontinuitetsplaneringen påvisar behovet av konkreta åtgärder i form av planering och rutiner samt personella och materiella resurser. Förmågan ska öka även genom en ökad samverkan med offentliga, privata och civila aktörer av särskild vikt.
- **Öka förmågan att vid en extraordinär händelse kunna samverka med andra aktörer, vad gäller resurser och information, för att uppnå bästa möjliga resultat.** Detta görs genom en aktiv samverkan med andra aktörer inom krisberedskapsområdet och arbete inom det geografiska områdesansvaret.
- **Möjliggöra för den enskilde att förbättra sin krishanteringsförmåga och öka den egna resiliensen.** Detta görs genom att aktivt arbeta med kriskommunikation såväl före, under som efter en kris. Risk- och sårbarhetsanalysens resultat ska ge underlag för information om kommunens risker och sårbarheter till allmänheten.

Styrning av arbetet med krisberedskap

2 kap. 1 § LEH: Kommuner ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser.

3§ LEH: I kommuner ska det finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid (krisledningsnämnd).

Enligt *Överenskommelse om kommuners krisberedskap* ska:

- Kommunen ta fram ett reglemente för krisledningsnämnden.
- Kommunstyrelsen i instruktionen för kommundirektören ange vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap.
- Kommunen ta fram en plan för hantering av extraordinära händelser. Planen ska innehålla:
 - hur kommunen ska organisera sig under extraordinära händelser.
 - hur kommunens organisation för krisledning ska bedriva samverkan och ledning i syfte att uppnå inriktning och samordning.
 - vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för samverkan och ledning som disponeras vid extraordinära händelser.
- Kommunen ta fram en utbildnings- och övningsplan.

Kommunens krisledningsorganisation och ansvar för krisberedskap

Det är av stor vikt att det finns en uttalad krisledningsorganisation med tydlig ansvarsfördelning. Genom samordning av kommunens och bolagens olika kompetensområden uppnås större möjligheter till ett effektivt krisledningsarbete. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för all verksamhet som avser säkerhet och krisberedskap i kommunen och anger inriktning för arbetet. Beredskapsfunktionen på räddningstjänsten stödjer sektorer och kommunala bolag i detta arbete.

Ansvar för att säkerhets- och krisberedskapsarbete bedrivs i enlighet med detta styrdokument följer verksamhetsansvaret på alla nivåer. Alla anställda inom Höors kommuns verksamhet ska aktivt arbeta för ökad säkerhet och krisberedskap.

Kommundirektören är kommunens högsta tjänsteman även vid extraordinära händelser eller andra samhällsstörningar och ansvarsprincipen är grunden för kommundirektörens agerande. Det innebär att det ansvar som åligger kommundirektören i normala situationer är desamma även vid extraordinära händelser eller andra samhällsstörningar. Kommundirektören är enligt överenskommelserna mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges kommuner och landsting samt gällande lagkrav ansvarig för arbetet med krisberedskap, civilt försvar och

säkerhetsskydd och ansvarar för kommunens gemensamma strukturer, verksamhetsuppföljning och verksamhetsutveckling för krisberedskap.

Kommundirektören ansvarar för ledning och samordning av kommunens verksamhet i händelse av en extraordinär händelse eller annan samhällsstörning där krisledningsnämnden väljer att inte träda i funktion. Kommundirektören ansvarar för den centrala krisledningsgruppen, och är föredragande för krisledningsnämnden när den aktiveras.

I enlighet med det svenska systemet för samhällsskydd och beredskap¹ utgår Höors kommuns krisberedskap från tre grundprinciper:

- **Ansvarsprincipen:** den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar vid kris.
- **Närhetsprincipen:** en kris ska, så långt det är möjligt, hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.
- **Likhetsprincipen:** organisationen som hanterar krisen ska, så långt det är möjligt, efterlikna ordinarie organisation.

Dessa principer innebär att varje sektor och kommunalt bolag ansvarar för upprätthållande av verksamheten inom sitt ansvarsområde före, under och efter en samhällsstörning eller kris och ansvarar för hanteringen av krisen enligt de bestämmelser som gäller för respektive aktör.

Händelser medför olika grader av samhällsstörningar vilket påverkar hur de hanteras.

Mindre samhällsstörningar hanteras av den drabbade verksamheten (sektorn eller bolaget). Samhällsstörningar som påverkar flera olika verksamhetsområden kan ställa krav på samordning av kommunens insatser. I första hand samordnas dessa insatser av centrala ledningsgruppen, som kan komma att behöva samlas oftare än i normalläget.

Skulle det bli en **stor samhällsstörning** där situationen kan komma att kräva ytterligare samordning kan krisledningsgruppen aktiveras. Krisledningsgruppen kan koppla de resurser som behövs i det aktuella fallet (t ex kommunikation, MAS, HR). Krisledningsgruppen kan vid behov koppla på en krisledningsstab eller beredningsgrupp som kan stödja med att till exempel skapa samlad lägesbild och informationsinsats eller att samordna insatser och åtgärder. Ansvaret för att hantera krisen kvarstår dock fortsatt den drabbade sektorn eller bolaget.

Former och arbete för krisledningsgrupp och krisledningsstab regleras i *Plan för hantering av extraordinära händelser*.

Vid en **extraordinär händelse** kan krisledningsnämnden besluta om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i den omfattning som är nödvändig med hänsyn till

¹ MSB (2014) Övergripande inriktning för samhällsskydd och beredskap MSB

den extraordinära händelsen. Krisledningsnämndens former och arbete regleras i *Reglemente för krisledningsnämnd*.

Psykosocialt omhändertagande (krisstöd, tidigare kallat POSOM)

Om en större olycka eller kris inträffar i kommunen, eller om kommuninvånare är inblandade i olyckor utanför kommunen, finns ett nätverk av personer (krisstöd, tidigare kallat POSOM) som kan träda in och stötta de drabbade och deras anhöriga. Krisstödsorganisationen erbjuder drabbade personer psykiskt och socialt omhändertagande i det akuta skedet och ser till att de som behöver fortsatt krisbearbetning får vidare hjälp för detta. Krisstödsorganisationen består av en ledningsgrupp samt stödpersoner och organiseras under socialnämnden.

Geografiskt områdesansvar

Utöver kommunens egna verksamheter finns externa aktörer med stor vikt för att en samhällsstörning eller kris ska kunna hanteras, d.v.s. aktörer som bedriver annan samhällsviktig verksamhet eller verksamhet vari kommunen har kritiska beroenden. Dessa aktörer ansvarar själva för att säkerställa att den egna verksamheten kan bedrivas under en samhällsstörning eller kris, men kommunen ska i samverkan med berörd aktör aktivt verka för att dessa verksamheter upprätthålls. Samverkan för att hantera detta regleras av det geografiska områdesansvaret. Detta innefattar att kommunen inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid ska verka för att:

- olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
- de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas,
- information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Mål för styrning av arbetet med krisberedskap

1. *Plan för hantering av extraordinära händelser* ska utifrån risk- och sårbarhetsanalysens resultat tas fram och beslutas av kommundirektören senast våren 2021.
2. *Reglemente för krisledningsnämnden* skall uppdateras och beslutas av kommunfullmäktige senast våren 2021.
3. Krisledningsorganisationens struktur och sammansättning samt beslut om och rutiner för befattningen tjänsteman i beredskap (TIB) ska under våren 2022 ses över och genomföras. Detta ska beskrivas i *Plan för hantering av extraordinära händelser*.
4. System för larmning och information till krisledningsorganisationen ska under mandatperioden utvecklas genom tekniska lösningar. Dessa uppgifter ska anges i *Plan för hantering av extraordinära händelser*.

5. *Instruktion för kommundirektören* skall kompletteras med vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap, senast våren 2021. Dessa uppgifter ska även anges i *Plan för hantering av extraordinära händelser*.
6. *Utbildnings- och övningsplan för krisberedskap* ska tas fram och beslutas av kommundirektören senast våren 2021.

Övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys

Enligt 2 kap. 1 § LEH ska kommunen analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

Enligt *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap* (SKL 18/03101 MSB 2018–09779) ska kommunen:

- Bedriva ett arbete med risk- och sårbarhetsanalys som avser det geografiska områdesansvaret, kommunens organisation samt berörda kommunala bolag och kommunalförbund.
- Använda underlaget från risk- och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering, både med avseende på kommunens verksamhetsansvar och det geografiska områdesansvaret. Underlaget ska användas i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys

Som metod och hjälpmedel för insamlingen och sammanställningen av data och analysmaterial i kommunens alla verksamhetsområden har kommunen använt en modern metod, framtagen med hjälp av experter och forskare inom området, som är särskilt anpassad för just kommunala risk- och sårbarhetsanalyser och för de föreskrifter som gäller för kommunen.

Metoden kallas i ursprungsversionen för "Tre steg för ett robustare Malmö", den lokalt anpassade varianten har således benämnts "Tre steg för ett robustare Höör", och är framtagen gemensamt av kommunerna och Lunds Tekniska Högskola. Metoden används för RSA i flertalet kommuner för perioden 2019-2022.

Varje steg i metoden genomförs av representanter från kommunens verksamheter med närvaro och stöttning av en eller flera processledare, som hjälper till att föra diskussionerna framåt och bidrar med en helhetsbild från kommunens övriga verksamheter och tidigare insamlat material. Arbetet formas och dokumenteras genom att särskilt utformade mallar fylls i, där specifika frågor besvaras. Verksamhetens representanter styr själva vilken information som ska föras in och vid vilka frågor tonvikten ska läggas samtidigt som metodens mallstruktur och fastslagna bedömningskriterier gör att indatan är jämförbar mellan kommunens olika verksamhetsdelar och går att använda till kommunövergripande analyser.

Förutom kommunens egna verksamhetsrepresentanter har även några externa parter som är verksamma i kommunens geografiska område deltagit i arbetet, bland annat från det kommunala bostads- och fastighetsbolaget och från de kommungemensamma bolagen och verksamheterna.

Den stora fördelen med metoden är att två olika typer av processer – riskhantering och kontinuitetshantering – slås samman, vilket underlättar arbetet för verksamhetsrepresentanterna och beredskapssamordnaren som deltagit i arbetet och ger stora vinster (LTH/Malmö stad, 2018).

Kommunens arbete med kontinuitet och hantering av sårbarheter är inte begränsad till arbetet med den risk- och sårbarhetsanalys som ska antas en gång per mandatperiod och lämnas till länsstyrelsen, eller den årliga rapporteringen. Arbetet är kontinuerligt och utförs i alla kommunens delar hos personalen där den specifika verksamhetskunskapen finns. Detta för att åstadkomma robusthet och beredskap ute i verksamheterna att kunna hantera störningar både i vardagen, vid extraordinära händelser och vid höjd beredskap. Kommunens beredskapsfunktion stöttar verksamheternas arbete och hjälper till med struktur och kommunövergripande sammanställningar och analyser.

Risk- och sårbarhetsanalysen är ett övergripande dokument och kan inte innehålla detaljerande analyser för varje verksamhetsområde i kommunen. Djupgående och specifika analyser tas fram i respektive verksamhet som en del av den fortlöpande kontinuitetshandlingen. Detta görs utöver arbetet med den övergripande processmetoden.

Utvärdering av inträffad händelse

Erfarenheter från hantering av inträffad samhällsstörning, övning och utbildning ska tas tillvara. Varje enskild sektor/bolag ansvarar för att utvärdera inträffade händelser och övningar/utbildningar inom den egna verksamheten. Vid händelser då krisledningsstab och/eller krisledningsnämnd aktiverats eller då gemensam övning/utbildning hållits ansvarar beredskapsfunktionen för att gemensam utvärdering och erfarenhetsåterföring genomförs i erforderlig omfattning.

Mål för kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys

1. RSA-arbetet ska göras för att minska risken för och konsekvenserna av oönskade händelser som kan leda till en samhällsstörning eller extraordinär händelse. Detta görs genom att uppdatera och arbeta med sektorvisa och bolagsvisa risk- och sårbarhetsanalyser för att identifiera och öka kunskapen om risker, sårbarheter och behov. Analysernas resultat ska utgöra underlag för beslutsfattare samt ligga till grund för planering, prioritering och beslut om åtgärder.

Arbetet med kommunens geografiska områdesansvar

Enligt 2 kap. 7 § LEH ska kommunen verka för att:

- olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet.
- de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer samordnas.
- informationen till allmänheten samordnas.

Enligt *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap* (SKL 18/03101 MSB 2018–09779) ska kommunen:

- Ge aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför extraordinära händelser
- Under en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå, i syfte att verka för samordning av olika aktörers åtgärder
- Ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram i samband med en extraordinär händelse
- Förberedelser inför en extraordinär händelse ske i samverkan med närliggande kommuner och relevanta aktörer utanför det egna geografiska området
- Säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls

Mål för kommunens arbete med det geografiska områdesansvaret

Geografiskt områdesansvar innebär att kommunen under en krissituation skall vara det organ som verkar för inriktning, prioritering och samordning av tvärssektoriella åtgärder som behöver vidtas inom det egna geografiska området. För att leva upp till de sex punkterna ovan ska kommunen under mandatperioden göra följande:

1. För att skapa förutsättningar att utöva områdesansvar finns ett lokalregionalt krishanteringsråd inom Skåne nordost. Nätverket leds av säkerhetsfunktionerna i kommunerna i Skåne nordost och syftar till att underlätta samverkan genom att övriga krisaktörer identifieras så att kontakter och samverkansformer med dessa aktörer kan upprättas. Rådet arbetar bl.a. för att öka kontakten mellan aktörerna, stödja varandra vid framtagande av risk- och sårbarhetsanalyser samt att före, under och efter en kris vara varandra behjälpliga och informerade om varandras beredskapsförberedelser. Samverkan och nätverk skapar en förståelse för aktörernas organisationer, inneboende förutsättningar och möjligheter att göra insatser. Under mandatperioden ska nätverket hållas aktivt, utvecklas och förändras i takt med omvärldens förändringar.

2. Vid en samhällsstörning eller kris krävs en förmåga att kunna skapa en god lägesbild och ett mandat att anpassa kommunens krisledningsorganisation utifrån aktuellt läge. För att möta dessa behov bör det utses en kommunövergripande funktion, tjänsteman i beredskap (TiB)/ISK, som kan agera dygnet runt alla dagar på året med att ta emot och vidarebefordra information vid en samhällsstörning². Funktionen ska beskrivas i *Plan för hantering av samhällsstörningar och extraordinära händelser*.
3. Samlad lägesbild för det geografiska området är av stor vikt vid en extraordinär händelse och kräver samordning med andra berörda aktörer. Former och rutiner för samlad lägesbild ska tas fram och implementeras i krisledningsorganisationen under mandatperioden och beskrivas i *Plan för hantering av samhällsstörningar och extraordinära händelser*. Se punkt 2.
4. Intern och extern information under en kris eller samhällspåfrestning är av stor vikt och kräver god uthållighet över tid med tydliga rutiner och ansvarsfördelning gällande kriskommunikation. Kommunens kommunikationsenhet är övade i sin roll och kan snabbt sprida krisinformation såväl internt som externt. Under mandatperioden ska *kriskommunikationsplanen* uppdateras och utvecklas.

För att lindra konsekvenserna av en kris krävs det att myndigheter, näringsliv och den enskilde agera tillsammans. Alla har ett gemensamt ansvar för krisberedskapen och för att fortsätta leva så normalt som möjligt även om samhället inte fungerar som vanligt på grund av störningar. Offentliga verksamheter ansvarar för ledning, att tekniska försörjningssystem, sjukvård etc. fungerar. Den enskilde ansvarar för att göra vad den kan för att skydda sig själv och sina närmaste mot olyckor och större händelser. Förberedda, välinformerade och engagerade invånare är en viktig tillgång vid en kris. Kommunen har de senaste åren och ska även framöver delta i den nationella informationskampanjen "*Krisberedskapsveckan*" som syftar till att öka människors beredskap inför samhällskriser.

5. Under en kris eller samhällsstörning är frivilligorganisationer viktiga förstärkningsresurser för kommunen. Dessa kan stärka såväl förmåga som uthållighet hos kommunen. För att kunna samverka krävs i förväg uppgjorda rutiner och kontaktvägar. Kommunens former för samverkan med frivilligorganisationer ska under mandatperioden utvecklas och implementeras i kommunen.
6. Räddningstjänsten utför kontinuerligt underhåll och test, i samverkan med MSB, av kommunens VMA-utrustning. Detta kommer att fortlöpa under mandatperioden.

² Samverkan och ledning, Vägledning för lokal ISF, Att åstadkomma inriktning och samordning vid samhällsstörningar utifrån det lokala geografiska områdesansvaret, MSB 1378 – maj 2019

Planering avseende krisberedskap

Enligt *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap* (SKL 18/03101 MSB 2018–09779) kan exempel på planering som kommunen bör ta fram eller uppdatera under mandatperioden vara:

- Planering för personella och materiella resurser som kommunen behöver för att hantera extraordinära händelser, exempelvis:
 - Resursinventering
 - Identifiering av förstärkningsresurser
 - Planering för mottagande av förstärkningsresurser
- Planering för specifika funktioner såsom krisstöd.
- Planering för specifika händelser, exempelvis:
 - Värmebölja
 - Skogsbrand
 - Oljeutsläpp
- Kontinuitetsplaner för kommunens samhällsviktiga verksamheter

Mål för kommunens planering avseende krisberedskap

Nedan följer en beskrivning av de planeringsåtgärder som skall genomföras under mandatperioden. Åtgärderna syftar till att reducera risker och sårbarheter som identifierats i kommunens risk- och sårbarhetsanalys samt att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet även under samhällsstörning. Kommunövergripande kontinuitetsplanering initieras av beredskapssamordnaren och utförs tillsammans med berörda sektorer och bolag.

Risk- och sårbarhetsanalysen har påvisat att de största beroendena som finns i kommunen är IT-kommunikation, personal med särskild kompetens, energiförsörjning och vattenförsörjning.

Kontinuitetsplanering

En behovsanalys av materiella och personella resurser som är särskilt kritiska för att hantera extraordinära händelser bör göras i respektive kontinuitetsplanering. Vid upphandlingar för samhällsviktig verksamhet bör även krisberedskapsaspekter tas med. Kontinuitetsplanering ska under mandatperioden genomföras för:

- **Plan för reservkraftförsörjning:**
Kontinuitetsplanering för reservkraftförsörjning med syfte att stärka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet vid planerade och oplanerade driftavbrott i elförsörjningen. Planen ska omfatta prioriteringsordning för samhällsviktiga verksamheter med behov av reservkraft, resurser, installation av stationära inkopplingsmöjligheter på prioriterade anläggningar etc.

- **Plan för nödvatten och nödvattendistribution:**
Kontinuitetsplanering omfattande distribution av nödvatten till samhällsviktiga verksamheter.
- **Plan för drivmedelsförsörjning:**
Drivmedel krävs för att vid en kris driva bland annat reservkraftverk och fordon. Kontinuitetsplanen bör omfatta kommunövergripande rutiner för bl.a. införskaffande av samt lagerhållning av drivmedel för användning vid kris.
- **Plan för livsmedelsförsörjning:**
Kontinuitetsplanering omfattande identifiering av strategiska kök inom äldreomsorg och förskola- och skolverksamhet, utformning av livsmedelsförråd etc.

Planering för personella och materiella resurser

Flertalet samhällsviktiga verksamheter är beroende av verksamhetsnära it-system. För att minska riskerna eller konsekvenserna av ett avbrott krävs det att verksamheterna ser över redundansen i it-systemen samt att det finns planering för ett bortfall.

Risk- och sårbarhetsanalysen har påvisat vikten av säkra och robusta kommunikationssystem med fokus på kontinuitet och informationssäkerhet. Under mandatperioden ska rutiner för säkra och robusta kommunikationssystem utredas och utvecklas. Det kan t.ex. handla om inköp av extra telefoner att använda vid kris för att nå kritiska funktioner och implementering av en kriskommunikationsapp för krisledningsorganisationen och andra berörda verksamheter.

Under mandatperioden ska formerna för trygghetspunkter (lokaler för allmänheten att komma till för att få information etc. vid en samhällsstörning) ses över. Trygghetspunkterna bör utses utifrån kapacitet, reservkraft, geografisk placering, tillgänglighet, faciliteter etc.

Kartläggning av kompetens i kommunen, med tonvikt på de kompetenser som fåtal personer i kommunen besitter och som skulle kunna användas vid en lång eller kort störning i kommunens verksamheter.

Planering för specifika händelser

Under mandatperioden ska kommunen revidera den planeringsprocess som benämns Styrel och som senast genomfördes 2015. Styrel bygger på att myndigheter, länsstyrelser, kommuner, privata aktörer och elnätsföretag samarbetar för att identifiera och planera för hur samhällsviktiga elanvändare ska kunna prioriteras vid manuell elförbrukningsfrånkoppling. Energimyndigheten driver

det nationella arbetet med Styrel. Kommunen ska delta i planeringen och lämna planeringsunderlag för kommunens geografiska område till länsstyrelsen och elnätsföretag.

Utbildning och övning

2 kap. 8 § LEH: Kommuner ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid.

Enligt *Överenskommelse om kommuners krisberedskap* gäller:

- Kommunen ska ta fram en utbildnings- och övningsplan, beslutad av lägst kommundirektören. Utbildnings- och övningsplanen ska vara beslutad senast 31 december under mandatperiodens första år.
- Kommunen ska ha en regelbundet utbildad och övad krisorganisation. Även beredskapsfunktioner inom till exempel kommunalteknisk försörjning och kristöd ska vara utbildade och övade.
- Kommunen ska genomföra och utvärdera minst två övningar under en mandatperiod. Krisledningsnämnden och tjänstemannaledningen ska övas minst en gång per mandatperiod.
- Kommunen ska, i den utsträckning tillfälle ges, delta i planering, genomförande och utvärdering av samverkansövningar på regional eller nationell nivå som avser fredstida kriser.
- Övningsverksamheten ska beakta de brister som identifierats i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- Varje övning ska utvärderas avseende såväl styrkor som svagheter när det gäller kommunens egen krisberedskap och förmåga att samverka med andra aktörer.

Mål för kommunens utbildnings- och övningsverksamhet avseende krisberedskap

1. För att stärka förmågan att hantera olika samhällsstörningar ska kommunens krisledningsorganisation, inklusive ersättare, utbildas och övas regelbundet. Inriktning och omfattning på övningarna planeras utifrån de risker och sårbarheter som identifierats i risk- och sårbarhetsanalysen samt omvärldsanalys. Kommunen deltar regelbundet i regionala samverkansövningar.
2. Beredskapsfunktionen ansvarar för framtagande av övnings- och utbildningsplan för krisledningsorganisationen samt för utvärdering. Sektorer och bolag bidrar i form av tid, resurser och kompetens för planering, genomförande och utvärdering. Se vidare *Utbildnings- och övningsplan för krisberedskap 2020-2022*.

Rapportering

2 kap 9 § LEH: Kommunen ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka åtgärder som vidtagits enligt detta kapitel (kap. 2 i SFS 2006:544) och hur åtgärderna påverkat krisberedskapen. Kommunen ska vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder.

Enligt *Överenskommelse om kommuners krisberedskap* ska:

- Kommunen ha förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik och metodik som tillämpas nationellt och regionalt för samverkan och ledning vid samhällsstörningar (till exempel WIS och Rakel).
- Kommunen ha förmåga att ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse.

Mål för kommunens arbete med rapportering

1. Redovisning av kommunövergripande RSA ska, enligt MSBFS 2015:5, ske till länsstyrelsen senast den 31 oktober under det första kalenderåret efter ordinarie val till kommunfullmäktige. Vidare ska kommunen regelbundet följa upp risk- och sårbarhetsanalysen och med utgångspunkt i denna bedöma den generella krisberedskapen (MSBFS 2015:5). Uppföljning och bedömning ska rapporteras till länsstyrelsen senast den 15 februari året efter vart och ett av mandatperiodens fyra år. Beredskapsfunktionen ansvarar för rapporteringen.
2. Under mandatperioden ska kommunen arbeta utifrån och implementera former för lägesrapportering och regional samverkanskonferens enligt *Riktlinjer för regional samverkan och ledning vid samhällsstörning i Skåne, Länsstyrelsen, maj 2019*. För kommunens del innebär detta att berörda funktioner ska få kännedom om rutinerna och erforderlig kunskap i tekniska system såsom WIS samt att det finns relevant teknisk utrustning för kommunikation och samverkan med övriga krisaktörer i länet.

Ekonomi

Enligt 5 kap. 1 § LEH ska kommunen få ersättning av staten för kostnader för förberedande uppgifter som de utför enligt 2 och 3 kap. LEH.

Kommunen får årligen ersättning från staten för fullgörande av uppgifter i enlighet med LEH 2006:544 och överenskommelserna. Ersättningen ska utgöra komplement till de medel som kommunen själv avsätter för krisberedskap. Kommunen ska årligen redovisa för Länsstyrelsen Skåne hur ersättningen använts under året. Säkerhetsfunktionen ansvarar för den statliga ersättningen och för rapportering av använda medel till Länsstyrelsen Skåne.

En del av ersättningen baseras på antal invånare som bor i kommunen varför summan kan variera något mellan åren. Kommunen särredovisar kostnader för beredskapssamordning, dock förs inga kostnader för arbetstid för tjänstemän utöver beredskapsfunktionen på detta. Resterande delar av bidraget samt kommunens egna budgeterade medel används för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser, planering, samverkansövningar samt egna övningar och utbildningar.

Ersättningen räknas upp årligen med konsumentprisindex (KPI) och är enligt följande fördelningsprinciper:

Ersättning	Summa (2020)	Användningsområde
Grundbelopp	318 000 (för kommun med högst 80 000 invånare)	Fast belopp för att hålla en funktion med erforderlig kompetens för samordning av kommunens uppgifter i krisberedskapssystemet.
Verksamhetsersättning	17,25 kr/invånare	Rörlig ersättning för genomförande av uppgifterna planering, risk- och sårbarhetsanalys, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning samt rapportering.
Ersättning för utomhusvarning (VMA)	1145 kr/ljudsändare (Höörskommun har 3 st)	Fast ersättning för att finansiera kostnader för drift och underhåll samt för att genomföra kvartalsvisa tester av utrustningen.
Rakelsubvention	Grundabonnemang i Rakel 6 000 kr/år. Telematikabonnemang för styrning av VMA via Rakel 625 kr/år.	I syfte att stimulera kommunernas anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel, och därmed öka förmågan till samverkan inom kommunen och mellan kommunen och andra aktörer vid en inträffad händelse.